

BLM en de linkse agenda

Christenen worden geroepen om de geest van deze wereld te weerstaan. Dit schreef Francis Schaeffer in zijn boek *De God die leeft*. Maar, zei hij, de geest van deze wereld neemt niet altijd en overal dezelfde vorm aan. En daarom moeten christenen de wereldgeest *van hun tijd* leren herkennen en weerstaan. Wat betekent dat voor christenen van de eenentwintigste eeuw?

In dit artikel wil ik insteken bij een verschijnsel dat, op zichzelf genomen, nog geen wereldgeest vertegenwoordigt, maar dat onderdeel uitmaakt van wat wel degelijk de wereldgeest van onze tijd genoemd zou kunnen worden.

Ik begin met het verhaal van George Floyd, een zwarte man die op 25 mei 2020 in Minneapolis werd gearresteerd. Wat er vervolgens gebeurde, is bekend – de beelden van de politieagent met zijn knie op Floyds nek blijven je bij. Uiteindelijk overleed George Floyd, en de vier betrokken politieagenten worden nu aangeklaagd voor moord en medeplichtigheid aan moord. Hoe triest ook, het gaat mij nu niet zozeer om de persoon van George Floyd en de omstandigheden rondom zijn dood, maar om wat er zich vervolgens in de Verenigde Staten en elders in de wereld afspeelde.

Met de dood van George Floyd kwam de Black Lives Matter-organisatie (BLM), opgericht in 2013, weer volop in beweging. Duizenden demonstranten in tientallen steden over de hele wereld eisten gerechtigheid voor hem en voor zwarte mensen in het algemeen. Op allerlei plaatsen en bij talloze gelegenheden gingen mensen op één knie zitten om hun steun te betuigen aan zwarte mensen, evenals aan andere onderdrukten en minderheidsgroepen. In stadions in Engeland speelden voetballers een aantal wedstrijden met de slogan 'black lives matter' op hun shirts. Her en der werd schade aangericht aan monumenten en standbeelden die maar enigszins herinneren aan slavernij of onderdrukking.

Radicale stellingen

Bij deze gebeurtenissen ervoer ik tegenstrijdige gevoelens. Want 'black lives matter' staat voor christenen *als principe* als een paal boven water. Je moet dat ook niet afzakken tot 'all lives matter' – daarmee beland je in een algemeenheid die onecht overkomt. Het is immers onloochenbaar dat zwarte mensen vaak hebben moeten lijden onder de zware hand van blanke overheden en onder racistische wetgeving. Christenen

Instemming met het principe 'black lives matter' betekent nog geen instemming met de organisatie 'Black Lives Matter'

moeten bereid zijn dat te erkennen.¹ Onze zwarte naasten, naar Gods beeld geschapen, hebben vaak niet de hoge positie mogen innemen waarvan Psalm 8 zo heerlijk spreekt. Juist dit principe maakt het moeilijk om kritiek te hebben, want daarmee dreigt het gevaar dat we het principe ondergraven. Maar helaas worden we tot voorzichtige kritiek gedwongen, omdat de geest van de wereld hier doorwerkt. Instemming met het principe 'black lives matter' betekent nog geen instemming met de organisatie 'Black Lives Matter' of met de grotere beweging waarvan BLM een onderdeel vormt. De oprichters zeggen onder andere:

- *We geven ruimte aan transgender broers en zussen om te participeren en de leiding te nemen.*
- *We zijn zelfreflectief (= kijken in de spiegel) en doen wat nodig is om het cisgenderprivilege² te ontmantelen en zwarte transpersonen te verheffen, vooral zwarte transvrouwen, die onevenredig zwaar worden getroffen door transvijandig geweld.*
- *We ontwrichten de door het Westen opgelegde norm van een nucleaire gezinsstructuur (= een vader, een moeder en hun gezamenlijke kinderen) door elkaar te steunen als uitgebreide families en 'gemeenschappen' die collectief voor elkaar zorgen, vooral voor onze kinderen...³*

Vrij radicale stellingen! Maar hier is nog meer aan de hand... We moeten BLM niet apart beoordelen, maar als onderdeel zien van een bredere agenda – een ideologie – die ik in dit artikel zal aanduiden als de linkse agenda. Wat is hiervan karakteristiek? Ik bespreek kort drie aspecten.

Identiteitspolitiek (en intersectionaliteit)

De linkervleugel van onze hedendaagse maatschappij stelt (en eist) dat de primaire en bepalende eigenschap van elk

individu zijn/haar lidmaatschap van een bepaalde groep is. Ik ben dus niet wie ik ben door mijn eigen individuele identiteit, door wat ik doe of presteer, maar door mijn groepsidentiteit – in mijn geval (HHvA): blank, mannelijk en heteroseksueel. Nu is het natuurlijk waar dat ik lid van een groep ben, zelfs van meerdere groepen – kerk, ras, volk, geslacht, nationaliteit enzovoort. Maar is het echt zo dat mijn groepslidmaatschap mijn primaire identiteit bepaalt? Ben ik wie ik ben door de groep(en) waartoe ik behoor?

Deze zogenaamde identiteitspolitiek (in het Engels *Identity Politics*) is geboren uit het streven en het verlangen om aan gemarginaliseerde groepen (minderheidsgroepen, zoals vrouwen, lhbt-groepen, gehandicapten, zwarten en andere niet-blanke groepen) in de samenleving meer rechten en grotere zelfbeschikking te geven, en aan de bevoorrechten hun privileges te ontnemen (zie het tweede uitgangspunt van BLM hierboven). Je hoeft hier niet per definitie tegen te zijn, ook niet als christen. Maar dit streven heeft consequenties die wij als gelovigen goed moeten voorzien.

De identiteitspolitiek leert namelijk dat mijn bijdrage (schuld/ onschuld) aan het onrecht in de samenleving bepaald wordt door mijn groepsidentiteit. Als ik wit, mannelijk, en heteroseksueel ben, ben ik per definitie deel van het bevoorrechte patriarchale systeem, en daardoor mede schuldig aan de onderdrukking van zwarten, vrouwen, en seksueel gemarginaliseerden – en dan maakt het niet uit of ik als individu de genoemde groepen met respect behandel en een bijdrage aan een betere samenleving probeer te leveren. Mijn medeplichtigheid wordt er niet minder om.

Aan de andere kant, als ik een zwarte transgender vrouw ben, ben ik per definitie onschuldig aan de sociale ongelijkheid en heb ik recht op gelijke uitkomsten als de bevoorrechten (let wel, niet alleen gelijke kansen, maar gelijke uitkomsten!) – en dan maakt het niet uit of ik als individu mijn leven lang geen steek werk heb verricht en vaak aan de drugs ben geweest, of geen enkele bijdrage aan de samenleving heb geleverd. Mijn

1 Zie de column van prof. Ad de Bruijne in het *Nederlands Dagblad* van 10 juli jl.

2 Cisgender is het tegenovergestelde van transgender, en verwijst dus naar mensen van wie de genderidentiteit overeenkomt met het geslacht dat ze bij geboorte hebben gekregen.

3 In sep. 2020 verwijderd van blacklivesmatter.com/what-we-believe/; zie nu o.a. <https://dism.com/news/black-lives-matter-removes-controversial-belief-statements-from-website> en <https://www.foxnews.com/media/black-lives-matter-disrupt-nuclear-family-website>.

groepsidentiteit heeft voorrang boven mijn individuele leven. Bovendien, hoe meer gemarginaliseerde groepsidentiteiten ik aan mezelf kan toeschrijven (bijv. indiaan, vrouw, alleenstaande moeder, gehandicapt, transgender – dit heet ‘intersectionaliteit’), hoe groter mijn aanspraak op recht en compensatie wordt.

Motivatie

Als christenen moeten we ons uiteraard confronteren met het (structurele) onrecht in deze wereld. Toch kan de weg van de identiteitspolitiek niet de weg van de christen zijn. Deze visie op de mens en de samenleving ontnemt mensen namelijk alle besef van persoonlijke verantwoordelijkheid en maakt – omgekeerd – van hen slachtoffers. En slachtoffers hebben geen behoefte aan het evangelie! Het volk Israël probeerde op een gegeven moment ook de verantwoordelijkheid te ontduiken door de slachtofferrol aan te nemen: ‘Als de ouders onrijpe druiven eten, krijgen de kinderen stroeve tanden’ (Ez. 18:2). Ze geven de ouders de schuld. Maar dan zegt God de Heer in vers 3: ‘Zo waar ik leef – nooit meer mag iemand bij jullie in Israël dit spreekwoord in de mond nemen.’ Ieder draagt namelijk zijn eigen, persoonlijke verantwoordelijkheid (zoals blijkt uit de rest van Ez. 18).

De identiteitspolitiek ontneemt mensen alle besef van persoonlijke verantwoordelijkheid en maakt van hen slachtoffers

En dat werkt niet alleen door naar de negatieve kant (ik erken dat ik een zondaar ben, en daarom heb ik een Redder nodig), maar vervolgens ook naar de kant van de positieve levensinvulling. Als mensen voortdurend gemeten worden aan de groep – en niet meer aan wat zij zelf doen – welke motivatie blijft er dan nog over om persoonlijk te zoeken naar het goede, het deugdzaam en het schone? Een heel concreet

(en actueel) voorbeeld zien we in de nieuwe richtlijn van de *Academy of Motion Picture Arts and Sciences*, die de Oscars, de belangrijkste filmprijzen in Amerika, uitreikt. Volgens deze richtlijn moeten films vanaf 2025 aan bepaalde vereisten van diversiteit voldoen om in aanmerking te komen voor een Oscar.⁴ Niet meer: welke film is de beste, welke acteurs spelen hun rol het beste? Maar: welke film weerspiegelt de grootste diversiteit, welke hebben de meeste vrouwelijke regisseurs, de meeste zwarte acteurs, de meeste gehandicapte helpers? Niet echt een aanmoediging voor regisseurs en acteurs die gewoon goed zijn in wat zij doen... En dit voorbeeld herhaalt zich in onze tijd helaas op alle terreinen van het leven.

Neomarxisme

Gezien deze identiteitspolitiek is het niet vreemd dat de linkervleugel van onze samenleving vaak met het neomarxisme wordt geassocieerd (de organisatoren van BLM komen er openlijk voor uit dat ze in het neomarxisme geschoold zijn). Zoals bekend, is het marxisme in wezen collectivistisch – de groep (dat is dan de arbeidersklasse, ook wel genoemd het proletariaat) is bepalend. Het marxisme ziet de wereldgeschiedenis dan ook als de geschiedenis van de overheersing van de bezitters over het proletariaat, van de strijd tussen de beide groepen en van de uiteindelijke overwinning van het communisme en de bevrijding van het proletariaat. Het neomarxisme bouwt voort op dit model. Het ‘patriarchale’ systeem van blanke, mannelijke en heteroseksuele overheersing moet worden afgebroken, en er moet een systeem komen waarin minderheidsgroepen volledig tot hun recht komen en hun unieke identiteit kunnen uitleven. En in dat systeem wordt dus niet aangedrongen op gelijke *kansen* voor iedereen (waarvoor we ons als christenen ook behoren in te zetten), maar van gelijke *uitkomsten* op alle niveaus van het leven. Dit is niets anders dan cultureel communisme...

En het schijnt dat de wereld vergeten is waar deze ideologie ons heeft gebracht. De wereld heeft niet geleerd van de wredeheden van het verleden – van de miljoenen koelakken (grondbezitters) die in de jaren 1920/30 in de Sovjet-Unie om het leven zijn gebracht of naar strafkampen zijn gestuurd, eenvoudig omdat zij grond bezaten en daardoor een bedreiging vormden voor de communistische revolutie; van de miljoenen Oekraïners die tijdens de jaren 1930 van honger zijn gestorven, omdat Stalin Oekraïne, de ‘broodmand’ van de Sovjet-Unie transformeerde tot een collectieve boerderij.

Misschien vindt u het overdreven om het communisme van de Sovjet-Unie op één lijn te stellen met het culturele marxisme/communisme van de huidige westerse samenleving. Maar de BLM-opstanden in de VS, en de felheid (zelfs gewelddadigheid) waarmee de neomarxistische strijd wordt gestreden, doen vermoeden dat het laatste bloed voor deze ideologie nog niet is vergoten. Juist als christenen moeten we ons hier

**... dan moeten wij niets
minder verwachten
dan het volle gewicht
van de toorn van de
neomarxistische
propagandamachine**

terdege van bewust zijn. Immers, het marxisme is ten diepste antireligieus – daarvan kunnen onze broeders en zusters in Oost-Europa getuigen. En als wij het evangelie consequent uitdragen en uitleven, zullen ook wij dat merken. Als wij de exclusiviteit van het evangelie van Jezus Christus (*de weg, de waarheid en het leven*, Joh. 14:6) verkondigen – met alle ethische implicaties voor gezin, seksualiteit, genderrollen en hiërarchie – dan moeten wij niets minder verwachten dan het volle gewicht van de toorn van de neomarxistische propagandamachine. Dit is niet overdreven – de praktijk laat het al zien...

Tolerantie / intolerantie

Kernwoorden in de linkse agenda zijn 'diversiteit', 'inclusiviteit' en 'tolerantie'. Die woorden lijken goed te passen bij een programma dat ruimte biedt aan minderheidsgroepen, aanhangers van lhbt, vrouwen en onderdrukten. Maar de schijnbaar grenzeloze tolerantie van dit programma heeft wel degelijk grenzen, die zich radicaal (en zelfs gewelddadig) openbaren bij enige vorm van tegenspraak. Tolerantie is het sleutelwoord, maar intussen worden debat en kritische vragen niet getolereerd. Durf je het aan om kritische vragen te stellen, dan beland je al heel snel in het hokje van 'onverdraag-

zaamheid', 'homofobie' of 'racisme'. Het is uiteindelijk slechts tolerantie tegenover iedereen die de partijlijn volgt. Maar is tolerantie niet juist dat je iemand accepteert die het niet met je eens is en met hem/haar het gesprek aangaat?

Er is nog iets. Niet alleen wil men kritiek het zwijgen opleggen, ook de woorden die men gebruikt worden opnieuw gedefinieerd, ze krijgen een nieuwe betekenis om de linkse agenda te dienen. Zo worden er verzachtende termen bedacht voor de harde realiteit: jongeren die plunderen, worden 'jongeren die zich inzetten voor gerechtigheid' om de rijken 'hun eerlijke deel te laten bijdragen'; de rijken hun geld afpakken verandert in 'de rijken moeten hun eerlijke deel bijdragen'. Bestaande voornaamwoorden worden gewijzigd: 'hij' of 'zij' wordt 'ze' of 'zir'. En een begrip als 'sociale gerechtigheid' betekent niet meer: ontvangen wat je verdient zonder bevoordeling, maar: bevoordeeld worden (als je bij bepaalde groepen hoort) en ontvangen wat je niet verdient.

**Diversiteit wordt
op deze manier
een verstikkende
conformiteit**

Deze betekenisverschuivingen maken het heel lastig om überhaupt een debat te hebben.⁴ Diversiteit wordt op deze manier een verstikkende conformiteit: je durft niet van de ideologie af te wijken! Het is zelfs zo dat in juli 2020 een internationale groep van 150 seculiere schrijvers, academici en activisten een open brief ondertekend heeft die de aan het debat opgelegde beperkingen veroordeelt: 'De vrije uitwisseling van informatie en ideeën, de levensader van een liberale samenleving, wordt met de dag beperkter.'⁵ Klassieke liberalen hebben het dus door...

4 Zie <https://www.bbc.com/news/entertainment-arts-54082567>.

5 Denk hier bijv. aan dr. Jordan Petersons strijd tegen Bill C-16, <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-37875695>.

6 Zie <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-53330105>.

En wij christenen? Hebben wij door dat het recht en de vrijheid om het *volle* evangelie te verkondigen, met de dag verder beperkt wordt? Durven wij het debat nog aan te gaan (met alle risico's van dien)? Zijn wij nog in staat om, zoals Paulus het zegt in Efeziërs 4:15, ons in liefde aan de waarheid te houden? Waarheid en liefde – een gouden greep van de apostel. De waarheid gaat nooit zonder de liefde, anders wordt de waarheid een koud dogma. De liefde bestaat ook niet zonder de waarheid, anders wordt de liefde teugelloos (en uiteindelijk liefdeloos). Weten wij, kinderen van God, deze combinatie nog krachtig in praktijk te brengen? Of hebben wij ons al stilletjes neergelegd bij de politieke correctheid van taal en ideologie?

Slot

Het is geen eenvoudige taak de geest van de tijd te onderscheiden. Ik benoem mezelf niet als kenner van de tijdsgeest en heb met dit artikel ook niet de pretentie volledig te zijn. Ik probeer gewoon een aantal lijnen te trekken van wat ik aan de linkervleugel van het politieke en sociale spectrum waarneem. Je zou hetzelfde met betrekking tot de rechtervleugel kunnen doen, waar zeker ook gevaren voor de gelovigen schuilen. Feit is echter dat de linkse agenda de vanzelfsprekende norm (*default position*) is geworden, met name aan de universiteiten. Dat geeft aan de linkse agenda een invloed die de rechtse agenda niet heeft. En daarom lijkt het mij nuttig dat we ons als kerken en gelovigen van deze ideologie goed bewust zijn. Zeker, er valt van de losse onderdelen van deze ideologie veel goeds te zeggen: van de strijd tegen racisme, van de strijd voor gelijke kansen voor alle mensen, van de strijd tegen de onderdrukking van vrouwen en kinderen. Maar we moeten trachten de ideologie *als geheel* en *als ideologie* te ontmaskeren. Dan kunnen we onszelf en onze kinderen ook dienovereenkomstig wapenen en beschermen. Met de wapenen van de kerk voor alle eeuwen (Geest en Woord), maar dan wel toegepast op onze eigen tijd. ■

De linkse agenda is de vanzelfsprekende norm (*default position*) geworden, met name aan de universiteiten

